

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația :
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil :
Protolereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Fl. Mureșanu: Valoarea rugăciunii.

D. Coșeriu: Crâmpeli din viața socială.

Dare de seamă asupra activității Comitetului „Societății ort. naționale a femeilor rom.” filiala Cluj.

Regele Carol II. și Dumineca.

Ion Bunea: O lumină nouă.

Pr. Alex. Runcanu: O conferință preotească în săcuime. — Cronică.

Valoarea rugăciunii.

J. Segond, prof. de filosofie la Universitatea din Lyon, în ultimul capitol din lucrarea sa: „*Rugăciunea*“, apărută deja în a doua ediție încă în 1925 la Paris, — se ocupă de valoarea rugăciunii, problemă ce pare a fi foarte actuală pentru aceste vremi de provizorat, când prea puține din strădaniile ființei umane poartă pecetea veșniciei dănuiri, când prea se irosesc energiile umane în creații spumoase de o zi.

Segond pleacă dela constatarea că unitatea de măsură a valorii omului modern este *personalitatea*, adică tu individ uman valorezi atât câtă stofă de personalitate există în tine. Această stofă însă nu se cumpără din bâlcu, ea se țese numai în războiul *experienței personale*, cristalizând o autonomie în jurul conștiinței de sine, în jurul propriului eu. Rezultatele științifice ale psihologiei definesc de altfel personalitatea tocmai prin această notă a individualității conștiente, care realizează o autonomie ce activează în cadrul unei concepții unitare despre lume. (În paranteză zis, rare sunt exemplarele ce oferă condițiile acestei definițiuni și probabil tocmai din această cauză a rarității, cât de măgulit se simte omul zilelor noastre când îl așezi în galeria de înaltă personalitate, — indiferent cum îl aranjază, un lucru stă — îi priște.) Dar să reținem deci, ca note fundamentale constitutive ale personalității: *individualitatea conștientă, concepția unitară despre lume și trăirea conform acelei con-*

cepții. Aceste note însă, ca ori-ce note, se obțin în urma unui examen, or acesta reclamă timp și mijloace de pregătire, așa că odată personalitatea fiind definită, întrebarea ce se pune este: cum o preparăm, în ce sere cultivăm această rară floare? Ce condiții favorizează ori împiedică dezvoltarea ei? ...și o serie întreagă de întrebări enigmatice.

Ei, dar spiritul modern, inventiv și cuprins de psihoza iuțelei, neavând paciință să aștepte atât de anevoioasa desfășurare a proceselor menite să dea sinteza personalității, simplu și redus rezolvă criza: Creem laboratoare, combinăm, facem fișe, măsurăm și cu un bilanț statistic dăm gata o duzină de personalități la oră. Deocamdată aceasta nu are importanță pentru noi. Altceva ne interesează. Printre cele dintâi zăgazuri cari stau în fața puhoiului *personalității „moderne” antireligioase, ateiste, materialiste și amorale este rugăciunea*. Accentuez *personalitate „modernă”*, pentru că au existat și există personalități cari au ajuns la acel grad de perfecțiune umană pe care-l definește personalitatea, tocmai prin rugăciune. Exemple ne sunt nenumărații martiri ai creștinismului, cari preferau moartea, decât să se lapede de *concepția unitară și sublimă*, ce ne oferă doctrina lui Cristos, despre lume și sensul ei. Or ultimul cuvânt ce se desprindea de pe buza acestora era așa cum a fost și a lui Cristos, cuvânt de rugăciune. În plus ne în-

doim de eficacitatea laboratoarelor făcătoare de personalități, — doar *grația proprie Evangheliei*, a făcut din păcătoasa o muceniță mai apoi, și din cel mai neîndurat vânător de creștini, din Saul, apostolul neamurilor.

Ar fi interesantă experiența, — care nu reclamă numai decât laboratoare, — prin care să se verifice câți dintre *misionarii personalității „moderne“* își trăesc cu atâta tărie doctrina ce o profesază, încât mai bucuros ar urcă rugul, decât să se lapede de ea.

Revenind la chestiunea noastră, să vedem cum formulează obiecțiunea prin care caută să reducă valoarea rugăciunii. Ei spun că actul rugăciunii implică recunoașterea unei neputinți, a unei inferiorități pe cari acel ce se roagă le simte în fața unei prezențe superioare, dela care așteaptă ajutor, ceea-ce contribuie la jignirea autonomiei și la slăbirea până la evaporare a conștiinței de sine, — condiție primordială pentru formarea personalității.

Nimic mai adevărat decât faptul că aceea ființă sdrobotă, căreia i-se înmoaie genunchii de amarul vieții, plecându-și fruntea în fața unui Crist bătut în cuie, are acel sentiment al neputinței proprii, în prezența atotputerniciei în care el își pune toată căldura nădejdi lui. Or tocmai în acel act, oare nu are el mai clară ca întotdeauna, conștiința, că el este acel ce se roagă, el este cea fărămă neputincioasă, ce în fața *Prezentei infinite*, simte nostalgia de a se ridica spre perfecțiunea Ei?! Oare nu în actul rugăciunii se concentrează mai mult conștiința eului, și nu în acele momente trăește omul cea mai intență, cea mai profundă și bogată *experiență personală*?

Departate de a suprima autonomia, ea se realizează tocmai în actul rugăciunii, unde în prezența unei realități infinite, sufletul se consolidează.

Cuprins de vârtoarea unei furtuni, dacă ești în tovărășia unui braț mai puternic, în măsură să-ți ofere ajutorul la nevoie, te simți par'că mai stăpân pe nimicnicia ta, nu-ți pierzi capul. Cam acelaș proces se petrece și în actul rugăciunii, o reconfortare, o galvanizare a întregii ființi.

În actul rugăciunii trăim conținuturi a-

naloage cu acele ale intuiției muzicale, trăim sentimentul imediat al modulațiilor sufletului simfonic, trăim expresia intuitivă liris-mului intern, o savurație interioară și cordială al cărei obiect este prezența nemărginirii ce dilată sufletul și-l înmoaie în energii spirituale indefinite. Or, ce nenumărată valoare personală ne oferă astfel de *trăiri imediate!*

Dacă s'ar încerca o psihologie a operilor și creațiilor umane unanim consacrate, desigur s'ar ajunge la această constatare, că: *sunt expresia unei pioase și curate rugăciuni.*

În rezumat, rugăciunea departe de a fi un impediment pentru consolidarea *adevăratai nu pseudo — personalități*, constituind însuși focarul acesteia, nu pot să încheie această încercare, decât prin cuvintele: *mai multă rugăciune!*

Strasbourg, 1 Nov. 1930.

Fl. Mureșanu.

Crâmpei din viața socială.

Era în ajun de Sfântul Nicolae, din nu știu care an. Pe străzi o forfoteală mai animată ca de obicei. Cucoane în blănuri scumpe, bărbați îngândurați cu micuții lor de mâni, sau singuratici, se grăbesc, par'că le-ar fi frică să nu scape ceva neobișnuit, ducând pachetele mai mici sau mai mari. În bonbonerii înghesuală, încât n'ai putea arunca un ac, iar magaziile de jucării înregistrează cel mai mare câștig din an. În colțurile de străzi lumea dă asalt vânzătorilor de nuele înaurite cu cari fiecare părinte ține să completeze cadoul menit să fie predat micuților de către Moș-Nicolae.

Abia dându-mi seama de ceea-ce preocupă mulțimea, trec abătut pe una din cele mai populate căi ale Clujului, cu scopul de a reda în aerul răcoros al serii de început de iarnă, elasticitatea nervilor surmenați de zdroaba zilei...

Când târziu mă pomenesc, iată-mă, în fața unei case de burghez înstărit, într'una din străzile mai de către periferie. De sus dela semi-etaj lumina feerică pătrunde în afară prin geamurile îperdelate cu filêt și dantele scumpe; jos la sub-sol numai lumina slabă a unui bec de 16, făcea să se poată distinge bine droaia de copii hă-

mesii a unui muncitor cu palmele dela o intreprimere de construcții din loc. Sus în locuința proprietarului de casă, — proprietar totodată a uneia dintre cele mai bune case de mărfuri, — un sgomot neobișnuit se aude pe geamul ce între timp s'a deschis. Servitorii aleargă grăbiți să aranjeze pe masa adusă într'adins lucrurile scumpe, pe cari micuțul, unica odraslă a acestei familii bogate, — le va primi din preținsele mâni ale falșului Moș-Niculae... Dintr'odată se produce liniște... Micuțul intră condus de guvernantă, care îi esplică rostul fiecărui obiect, deschizându-i pe rând cutiile cu fel de fel de scumpeturi. Dar se pare, că micuțul e abătut... Ceva nu-i place!... Numără în grabă cutiile... Nouă. ...încă odată... Tot numai nouă!!! Mânios, neținând seama de molcomirile mamei sale, aruncă una câte una, toate cutiile în pereți, sfărmand conținutul lor, — zicând „de ce nu zece“...

În aceste momente, precum stam în umbra unui stâlp de felinar, ca să nu fiu observat de sus, prin geanul întredeschis pentru a da puțin aer taverei din sub-sol, aud acest cuvânt, strigat în cor, din locuința muncitorului: „foame“...

Aiurit de acest contrast, plec fără să știu că unde... și 'n urechi aud prelungindu-se, ca și o furtună îndepărtată: „de ce nu zece?“ „foame!“

La câțiva pași dau peste un prieten, care pornind dela o chestiune de politică actuală, care pe mine puțin mă interesa, ajunge la situația socială din țară și din lumea întreagă. Contrariat de scena de mai înainte, care mă obseda, nu am putut să prind din vorbele lui, decât frânturi, ...presiunea ce o exercită muncitorimea prin grevă, ...ura neînpăcată a claselor inferioare, față de cele superioare..., sfârșind prin a pune întrebarea, care ar fi soluția pentru nivelarea asperităților dintre clasele sociale?...

Drept ori-ce răspuns i-am povestit cele văzute și auzite de către mine mai înainte...

Apoi ne-am despărțit, punându-mi în curând întrebarea: Cum s'ar putea face din sărbătorile împreunate cu împărțiri de cadouri, o măsură menită a fi în stare de-a împacă clasele sociale?

D. Coșeriu.

SOCIETATEA ORTODOXĂ NAȚIONALĂ A FEMEILOR ROMÂNE FILIALA — CLUJ

DARE DE SEAMĂ

asupra activității comitetului
pe anul 1929/30.

(Urmare)

Concertul religios

din 25 Martie a fost una din cele mai frumoase manifestări ale noastre. Programul bogat și variat, bine alcătuit a fost executat cu multă măiestrie de corurile școlilor din Cluj sub conducerea pricepută a inimoșilor profesori de muzică, cari au muncit cu tot dragul pentru frumosul scop ce-l urmăream. Le mulțumim încă odată cu multă recunoștință, în special D-lui Director Bena, pentru râvna și osteneala ce D-lor le-au pus pentru a servi acest scop mare, — căci venitul curat al acestui concert a sporit fondul pentru împodobirea Catedralei.

Biblia pentru orbi.

În anul 1927 Comitetul nostru solicitat de Direcțiunea Institutului de orbi prin dl Director Halarevici a pus bazele unui fond pentru tipărirea Bibliei în alfabetul Braille, spre a da posibilitatea celor lipsiți de lumina Invățăturilor Sfinte să se împărtășească din Cuvântul Domnului.

La adunarea generală din anul trecut am avut onoarea să vă comunic că tipărirea clișeele pentru Biblia orbilor a și început și astăzi avem deja patru Evanghelii tipărite pe table de zinc, apoi al cincilea volum Faptele Apostolilor, iar al șaselea volum Epistola către Corinteni și către Romani este în lucru. Urmează două volume de Epistole și Apocalipsa.

Testamentul nou va avea în total 9 volume în alfabetul Braille. Deocamdată noi mai avem nevoie de 100—120 de table de zinc pentru clișee. După terminarea tipării clișeele va începe tipărirea Bibliei pe hârtie. Și aici va fi toată greutatea pentru noi, căci pentru Biblia orbilor în 9 volume (dacă vom tipări o sută de Biblii, aceea ce nu este mult, având în vedere căutarea mare ce va avea această carte sfântă la orbi, setoși după lumină și învățătură, (noi vom avea nevoie de 120 de mii Lei, din care 80 de mii pentru hârtie și 40 de mii pentru broșurarea cărților. E mult, foarte mult, dar noi nu ne pierdem curajul sperând în ajutorul Domnului, în bunătatea semenilor noștri, în devotamentul și sârghița noastră. Și vom izbuti să ducem la bun sfârșit opera duioasă și adânc umană pe care am început-o. Aducem mulțumirile noastre cele mai călduroase D-lui Director Halarevici, care ne-a sprijinit cu tot devotamentul și priceperea D-sale. Prin stăruința D-lui Director Halarevici, Institutul orbilor posedă astăzi un frumos aparat de radio, la cumpărarea căruia am contribuit și noi prin colectarea banilor la halurile de copii în anii 1928—29. În anul acesta s'a colectat suma de 3165 prin bunăvoința D-lui profesor Vască, membru în Comitetul Filialei. D-sa a fost inițiatorul acestor chete.

Aducem călduroasele noastre mulțumiri Doamnei Prezidentă a Societății Crucea Roșie Filiala Cluj, care a binevoit a ne dona suma de Lei 300 pentru Biblia orbilor, din care 200 din partea Filialei, iar o sută din partea D-sale.

Pentru a spori fondul pentru tipărirea Bibliei, am apelat și în anul acesta la Dl Director al Operei și Teatrului Național și D-sa ne-a pus la dispoziție în acest scop sala Teatrului Național în seara de 21 Martie, în care seară am organizat un concert cu concursul binevoitor al Doamnei Elena Zamfirescu. Rezultatul moral și material al acestui concert a fost destul de satisfăcător.

Șezătorile.

Comitetul nostru, cu o grijă adevărat maternă, s'a ocupat de clasa muncitorească și în special de tinerii ucenici dela școlile de meserii din localitate, organizând pentru ei, ca și în anii trecuți, o serie de șapte șezători cu un program educativ și distractiv în același timp. Conferențieri inimoși — profesori și preoți — au vorbit la aceste șezători. În cuvinte simple, calde pe înțelesul auditoriului ei au invocat figurile mărețe ale lui Isus și a lui Ioan Gură de Aur, au făcut să treacă înaintea ochilor acestui tineret dornic de știință, bisericile și mănăstirile străbune din Bucovina și Moldova cu tot trecutul lor de evlavie și de jertfă, le-au vorbit de Patrie, de datoria meseriașului român. Într'un cuvânt le-au dat ore de desfătare sufletească adevărată. Pe lângă aceste conferințe fiecare șezătoare avea și o parte de program artistic, executată de elevele și elevii Școalelor Normale de învățătoare și învățători, de elevele Liceului Regina Maria și de studenții Academiei Teologice.

Am constatat cu multă bucurie că șezătorile noastre atrăgeau afară de ucenici, cari veneau într'un număr mare și lume din oraș. Doamne și Domni din societatea clujană, meseriași-patroni, studenți, studente au cercetat aceste șezători ale noastre.

Șezătorile s'au ținut tot din două în două săptămâni, Duminecile, când nu erau conferințe la Universitate, în sala festivă a Prefecturii județului. Aducem din nou cele mai calde mulțumiri D-lui Prefect pentru sprijinul ce ni l'a dat. Mulțumim și presei, dar în special d-lui părinte Septimiu Popa, care a înțeles și a știut să aprecieze străduințele noastre, făcând în ziarul Patria dări de seamă foarte frumoase.

Șezătorile au urmat astfel:

La 24 Noembrie: Dl profesor Patriciu Curea a vorbit despre: „*Isus protectorul tinerimii*”.

La 12 Ianuarie: Dl profesor Patriciu Curca despre: „*Ioan Gură de Aur*”.

La 9 Februarie: Dl profesor Atanasie Popa: „*Mănăstirile din Bucovina*”.

La 23 Februarie: Dl profesor Atanie Popa: „*Mănăstirile și bisericile din Moldova*”, (ambele conferințe cu proiecțiuni).

La 9 Martie: Dl profesor Andrei Buzdug: „*Datoria meseriașului român*”.

La 23 Martie: Dl Dr. Vasile Sava: „*Oameni fără patrie*”.

La 6 Aprilie: Părintele Emil Niculescu încheie ciclul conferințelor ce le-am organizat în cadrul șezătorilor pentru ucenici și lumea muncitorească vorbind despre: „*Săptămâna patimilor*”. Programul artistic al șezătoarei a fost executat de elevele Liceului Regina Maria sub conducerea D-nei L. Nistor Milea.

Ne facem plăcuta datorie să mulțumim Domnilor conferențieri, ca și Domnilor Directori și Doamnelor Directoare de școli, iar prin D-lor și tineretului școlar pentru concursul frumos ce ni l'au dat.

(Va urma)

Regele Carol II. și Dumineca.

Cetim într'o gazetă din București, că un oare care politician a fost poftit o lucrare dela M. Sa Regele Carol II-lea și această poftire s'a făcut în zi de Duminecă. M. Sa Regele însă i-a răspuns scurt și răspicat: „Eu nu lucrz Dumineca. Aceasta este ziua Domnului, ziua odihnei pentru toată lumea”.

Cine a fost îndrăznețul om, lipsit de cuviință și ce dorință va fi avut — nu știm.

Faptul în sine este însă mult grăitor.

Este o bună lecție dată de însuși Regele, care nu vede cu ochi buni călcarea și necinstirea Duminecii.

Și asta este pricină destulă de bucurie pentru ori-ce om înțelegător și bun creștin.

Fapta Regelui nu trebuie trecută cu vederea, mai ales în vremile de azi, când vedem de atâtea ori că chiar și direcțiile au ajuns să nu mai cinstescă ziua Duminecii. Nu mai vorbim de alte sărbători, cari și-au pierdut cinstirea cu totul.

Lipsa aceasta de cinste pentru ziua Domnului s'a întins ca o boală, ca o pecingine în toate părțile și multă lume aleargă să-și isprăvească treburile lumești chiar în zi de Duminecă, atunci când fiecare ar avea datoria să-și mai aducă aminte și de datorințele sale sufletești.

De aceea cuvântul Regelui este un lucru de seamă, când spune verde că dânsul nu lucrează Dumineca, deoarece în ziua aceasta are altceva de făcut, ceea-ce se potrivește cu numele Duminecii și cu rânduelile legii noastre creștine.

Mulți călcători ai acestor rândueli sunt astăzi și sus și jos, cari nu mai țin seamă de vechile așezăminte sfinte ale credinței noastre străbune. Cuvântul M. S. Regelui este o palmă dreaptă pentru toți aceștia dar este și o pildă de înaltă învățătură pentru toată lumea, ca să se trezească și să înțelcagă, că Dumnezeu a lăsat șase zile în săptămână pentru lucrul trebuințelor lumești, iar ziua a șaptea a sfințit-o ca zi de odihnă și îndreptare către nevoile sufletești ale fiecărui muritor.

(Biserica și Școala)

O lumină nouă.

Istoria omenirii este o perpetuă străduință pentru căutarea celor trei valori ideale: adevărul, binele și frumosul. Faptul acesta este explicabil, dat fiind aspectul triplu al structurii sufletești și trebuințele încrustate nativ în această structură. Sufletul omenesc ca o realitate „sui-generis“, este o unitate indestructibilă, dar cu diverse posibilități de reacțiune, adecvat situației exterioare și trebuințelor interne. Dacă auzim vorbindu-se în psihologie de intelect, voință și sentiment, trebuie să ne dăm seama că acestea nu sunt trei realități distincte, ci modalități de reacțiune ale uneia și aceleiași realități.

Data fiind această alcătuire superioară a sufletului omenesc, sbuciumul ființei umane de a se echilibra și de a-și direcționa viața spre limanuri mai fericite este legitimat. Înainte de venirea lui Isus Christos, lumea bătătoarea drumuri diferite, căutând în mitologie, magie, etc. să-și afle ușurare. Dela Faraonul din Egipt, care era în acelaș timp și zeu și rege (întruchipând două puteri), a trebuit să treacă mult până când biata ființă și-a găsit salvarea. Se părea că filosofia elină va aduce liniștea cerută, dar în momentul când urcă cu pași repezi pedestalul, se constată că desechilibrul moral este mai accentuat. Lumea era golită sufletește prin orânduirea jertfelor sângeroase și se simția că a fost deposedată de un far călăuzitor: de *ideal*. Pretutindeni întunec, desorientare. Dar Creatorul care „nu voește moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu“, la plinirea vremii trimite lumina de viață datătoare, trimite farul călăuzitor — idealul după care orbeca omenirea — Isus Christos.

Prin cuvintele „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața“, Isus Christos concretiza în mod pregnant noua orientare în viața omenirii. Nu disprețuia vechile credințe și instituții, ci deschidea ochii lumii în fața unei realități cu două aspecte: *existența* și *esența*. Una este vremelnică „pe care furii o fură și rugina o strică“, iar cealaltă poartă pecetea indestructibilității, este eternă „pe care nici furii nu o fură și nici rugina nu o strică“. Arată superioritatea celei eterne și îndrumă omenirea să-și cana-

lizeze toată energia în dobândirea vieții celei veșnice, — acesta e *idealul* în toată puritatea lui. Sf. Scriptură a Noului Testament este o paralelă vie a celor două aspecte: *esențial* și *existențial*, preponderând importanța celui esențial. „Căutați întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adauge vouă“, confirmă aserțiunea de mai sus.

De atunci și până azi s'au perindat atâtea mii de ani. O parte din omenire s'a conformat preceptelor preconizate de Isus Christos, o parte nu, crezând mai mult în putințele sufletești ale creaturilor decât ale Creatorului. Datoria celor rămași devotați este să-și întărească această credință, spicuind zi de zi Sf. Scriptură, unde se află expus clar drumul care trebuie urmat pentru câștigarea împărăției de veci. Dar cum Dumnezeu pe cei dreپți și integri din punct de vedere moral îi pune la încercare nu din răutate, ci pentru oțelirea lor sufletească, mulți au fost lipsiți de posibilitatea de a cunoaște prin intuiție imediată idealul în întregime, — au fost lipsiți de simțul văzului. Nouă celor înzestrați sub toate raporturile ne incumbă o datorie sfântă să mijlocim ca și aceștia să se împărtășească din binefacerile Celui care a luat trup omenesc și s'a crucificat pentru noi.

Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române, Filiala Cluj, și-a luat greaua sarcină de a imprimă Cartea sfântă a Noului Testament pentru orbi. Această inițiativă laudabilă este un act care face epocă în viața noastră bisericească de răsărit. Această societate călăuzită de căldura factorului ideal-etic, n'a ezitat nici un moment la înfăptuirea acestei opere, ci a făcut jertfe neprecupețite. Inițiativa și contribuția materială se datorește susnumitei societăți, dar la realizarea acestui punct preconizat în program, și-au dat obolul și studenții dela Academia teologică ortodoxă română din Cluj. Organizați în societatea „Credința Ortodoxă“, au răspuns în mod binevoitor la apelul Societății Femeilor Ortodoxe, angajându-se câte doi în fiecare zi să dicteze măestrului orb din naștere, Alex. Perju, picuri cu picuri cuvintele Sf. Scripturi. Erau momente impresionante să asisti la imprimarea literei sfinte în placa de zinc, care ca mâne va fi izvorul răcoritor și alinător

al celor desnădăjduiți. Dar ceea-ce te izbea și-ți da de gândit în măsură mai mare era simțul tactil al măestrului orb foarte dezvoltat, datorită căruia cu ajutorul degetelor citea cu o repeziciune uimitoare. Te cutremurai și-ți ziceai: „O adâncul înțelepciunii... câte de nepătrunse sunt căile Tale“.

Tipărirea s'a făcut în subsolul Institutului de orbi din Calea Dorobanților, sub iscusita supraveghere a dlui director Gh. Halarevici. S'a început în 15 Aprilie 1929, după traducerea părintelui Gala Galaction, și peste câteva săptămâni va fi pusă la îndemâna celor pentru cari s'a tipărit. Ca mâne va stămpăra setea celor deșmoșeniți de soarte și le va da posibilitatea să guste din cele trei valori ideale, încrustate în placa de zinc și să pună în balanță realitatea cu cele două aspecte: vremelnice și veșnic, gravitând spre unul sau spre altul.

Imprimarea Bibliei pentru orbi este un câștig enorm încrestat pe răbojul activității noastre bisericesti. Prin această operă demnă de admirație, s'a dat dovadă că toate arterele bisericii noastre contribue la realizarea scopului întruchipat în înștituția divină — în biserică.

Ion Bunea.

⌘ **CONFERINȚE PREOTEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE** ⌘

O conferință preotească în săcuime.

Preoțimea ort. rom., despărțământul Tg.-Mureș al asociației clerului, s'a întrunit în conferință de toamnă, în ziua de 4 Nov. c., în parohia *Sângeorgiul-de-Pădure*, având un frumos și bogat program, unde fiecare preot și-a avut rolul său.

Serviciul divin a fost celebrat de cinci preoți, la care a asistat și P. O. D. protopop misionar Gh. Oprean din Cluj, ca delegat al P. Sf. Sale. La urma serviciului s'a rostit o predică de către preotul din Gornești, Pavel Suciu, „Despre rugăciune“, predică bine aleasă, simțită și documentată, arătându-se rolul, însemnătatea și foloasele rugăciunii, mișcând până la lacrimi inimile credincioșilor, cari deși nu a fost zi de Duminecă ori sârbătoare, s'au prezentat într'un număr considerabil.

S'a făcut darea de seamă a activității fiecărui preot și în special a cercurilor re-

ligioase. Toți preoții au fost însărcinați cu lucrări religioase date de către Ven. Consiliu eparhial Nr. 4950.

Dintre aceste teme, unele s'au cetit, ca d. e. „Societatea Sf. Gheorghe“ de către preoții: Pavel Suciu, Partenie Mateiu și Ioan Leuca; „Societatea de temperanță“ cetită de preoții: A. Runcanu, Dimitrie Sângeorgean iun. și Vlad Apostol; „Oastea Domnului“ de Dumitru Sângeorgean sen. și „Reuniunea de femei“ de Alex. Olteanu.

Toate aceste lucrări au fost admirabil documentate, accentuându-se în special scopul și foloasele lor, precum și combaterea buruienilor otrăvitoare ale sectarismului.

După masa comună oferită de vrednicul preot local Teodor Muica, la care s'au ridicat și câteva toast pentru P. Sf. nostru Episcop, Rege, corpul didactic, administrație etc., la ora 3 p. m. s'a celebrat Vecernia, la sfârșitul căreia a urmat predica rostită de veteranul și simpaticul nostru preot Stefan Stoicoviciu, storcând lacrimi din ochii publicului.

După o discuție la care au luat cuvânt mai mulți preoți și în special delegatul P. Sf. Sale, dl protopop misionar Gh. Oprean, se dau instrucții referitor la înființarea de societăți de categoria celor amintite, aducându-ne diferite exemple din unele parohii ale eparhiei noastre.

Terminate acestea, președintele mulțumind membrilor conferinții pentru încrederea și dragostea ce i-a arătat timp de 5 ani, roagă să i-se primească dimisia.

Preotul Șuteu, în numele celorlalți colegi, mulțumește fostului președinte Ioan Leuca, pentru bogata sa activitate, și roagă pe P. O. D. protopop Stefan Russu ca să primească d-sa, ca cel mai în vârstă și vrednic slujitor al altarului.

Propunerea se primește cu unanimitate și noul președinte, P. O. D. prot. Russu, mulțumește tuturor, accentuând că înainte cu 5 ani fiind tot d-sa președinte, din cauza multor ocupații, fiind senator și confesor al garnizoanei Tg.-Mureș din 1902—1928, a renunțat la acest post în favorul preotului Leuca. Primește acest post onorific, cu atât mai vârtos cu cât se svonise de către unii că d-lui fără voia d-sale ar fi fost înlocuit.

După comunicarea unor ordine oficiale, de către P. O. D. protopop Stefan Russu, cari s'au luat la cunoștință, întreaga conferință hotărăște trimiterea următoarei moțiuni Înalțului Guvern:

„Preoțimea ort. română, despărțământul Tg.-Mureș al asociației clerului, întrunită în conferință de toamnă în ziua de 4 Nov. a. c., în parohia Sângeorgiul-de-Pădure, singura parohie ort. română rămasă în mijlocul săcuimii, cu toată vitregia vremurilor trecute, curată și românească până astăzi, prin vrednicia preoților, învățătorilor și poporului legat cu tot sufletul de legea strămoșească, conștie de răspunderea ce o are înaintea neamului, este foarte îngrijată de viitorul elementului românesc din parohiile mai mici, în aceste părți înstrăinate. Este foarte îngrijată, fiindcă mai ales din lipsa sprijinului moral și material al organelor de stat, cari sunt datoare să-l dea, se pierde și din puținul rămas, roagă Înalțul Guvern să binevoiască a da mai mult ajutor moral și material și mai multă atențiune acestui element, căci altcum toată truda preoțimei și învățătorimei e zadarnică“

În fine conferința decide pedepsirea acelor preoți cari au absentat fără scuză justificabilă, cu câte 500 Lei.

La orele 7 p. m. preoțimea s'a împrăștiat la casele lor, lăsând credincioșii parohiei cu sufletele alimentate și primenite de adevărata credință strămoșească, îndemnați și întăriți a sta față tuturor vitregiilor sortii.

Pr. Al. Runcanu.

CRONICĂ

În mesajul regal, cetit de M. Sa Regele la deschiderea Corpurilor legiuitoare, Biserica noastră a fost învrednicită de următoarele aprecieri, cât și de punerea în vedere a restrângerii sprijinului financiar din partea statului: „Alături de școală, Biserica a fost în tot trecutul nostru și a rămas păzitoarea naționalității noastre. Ea merită recunoștința și dragostea noastră. Situația financiară impune sacrificii, dar guvernul Meu va avea grijă ca aceste sacrificii să nu slăbească binefăcătoarea activitate a Bisericii, nici a școlii.“

Bugetul general al statului nostru pe anul viitor e proiectat să fie redus în mod destul de simțitor, adecă cu eel puțin 15 procente față de bugetul anului 1930. Față de marile greutăți ce se întimpină la întocmirea bugetului cultelor, la minister se agită din ce în ce mai pronunțat ideea, ca la întocmirea acestui buget să se pună în aplicare dispozițiile legii cultelor, cuprinse în art. 31, care spune că „ajutoarele pe cari Statul le va acorda diferitelor culte, vor fi în raport cu numărul credincioșilor cetățeni români ai lor față de populația totală a țării, cu situația materială a cultelor respective și cu nevoile lor reale.“ — În vederea aplicării acestei dispoziții legale, — care de doi ani stă literă moartă, — s'au făcut calcule și s'a constatat că după bugetul actual al Min. de Culte, biserica ortodoxă primește dela Stat o subvenție de 60 de Lei de suflet (socotindu-se și credincioșii din Bucovina, pentru cari Statul nu contribuie cu nimic, ci ei contribuie pentru ceilalți cetățeni), iar biserica unită 99 Lei de suflet. Ceva sub această sumă primesc și cultele minoritare. Din cauza acestei mari disproporții de subvenții, șefii bisericii unite depun mari eforturi să nu se pună în aplicare legea cultelor, menținându-li-se aceeași situație privilegiată, creiată pe vremea Consiliului Dirigent.

Pentru Muzeul eparhial am primit dela parohia Miluan un antimis vechiu în limba grecească.

Deces. Din *Măgina* ne vine trista veste că *Valeria Suci*, fica preotului nostru de acolo, după îndelungate și grele suferințe a răposat în ziua de 20 Nov. c., în etate de 26 ani. Serviciul religios a fost oficiat de P. On. protopop tractual Iosif Pop, împreună cu preoții I. Rusu, V. Maxa, V. Bărluțiu și Savu Savu. Răspunsurile au fost date de un quartet al corului Academiei noastre teologice din Cluj. Au vorbit părintele protopop, dl insp. Herdea și dir. Emanuilă Muntean, relevând munca zeloasă depusă de decedata pe teren național și cultural. Răposata a lăsat un adânc regret în sufletele celor cari au cunoscut-o și 'n special în sufletele foștilor săi elevi. Odihnească în pace. Transmitem îndureratei familii condolențele noastre.

Desvelirea monumentului lui Al. Papiu Ilarian la Tg.-Mureș se va face în ziua de 1 Dec. c. Inițiativa ridicării acestui monument a fost luată de către profesorii liceului „Papiu Ilarian”. La serbare probabil va participa și P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae, apoi dnii ministrii Costăchescu și Iunian. — Programul serbării e următorul: la 9 dim., serviciu religios în biserica greco-orientală și parastas pentru pomenirea lui Al. Papiu Ilarian; la 10 jum. sfințirea apei și desvelirea bustului din fața liceului. Vor ține cuvântări P. Sf. Sa Episcopul, președintele comitetului, directorul liceului, ministrul instrucțiunii și cultelor, alți delegați; defilarea delegațiilor de țărani, a școalelor și a armatei; vizitarea liceului; banchet în sala de oglinzi a primăriei municipiului din palatul cultural la ora 8 seara. Serbarea se va termina cu un festival artistic muzical.

Din Vișeu-de-sus (Maramureș) ne vine știrea, că de când fruntașii parohiei unite au trecut la ortodoxie, protopopul unit Ștețiu (pe vremea ungarilor se scria Stetz) turbă de mânie și nu-i Duminecă în care în predicile ce le rostește să nu facă pe ortodocși anticriști și dați necuratului. Bietul protopop Ștețiu și-a aprins cam târziu șterțul predicilor cari în loc să lumineze pe credincioșii rămași, mai mult îi întunecă, căci iată la ce nesocotințe se pretează în furia sa papistășească. În săptămâna trecută a fost la un praznic, după o înmormântare. În timp ce mânca a aflat că bucatele au fost pregătite de bucătăreasa Ileana Borcotici — ortodoxă. — Imediat s'a sculat plin de furie și scuipând a strigat că o să-l otrăvească o femeie ce s'a dat cu necuratul. Altădată la o feștanie, văzând că i-a sărutat crucea și o femeie trecută la ortodocși, a început să strige că femeia i-a spurcat crucea. — Bietului om i s'a isprăvit uleiul în șterț, căci de i-ar arde mai bine ar trebui să vadă că crucea pe care o ține în mână este ortodoxă, cum ortodoxă îi este și cartea din care a făcut feștania, ortodoxă haina și patrafirul ce-l avea după gât, cum ortodoxă — scrisă de grecul Ioan Gură de Aur — și liturghia pe care o servește în Dumineci și sărbători. Se vede însă, că papistășismul cu care i-a

fost îmbâcsit sufletul în teologia catolică din Munkács sau Ungvár, i-a întunecat de tot priceperea, căci numai așa este esplăcabilă această atitudine de om smintit. Ne gândim că oare ce ar face paterul Ștețiu, dacă ar merge în Vișeu-de-sus, de pildă M. Sa Regele sau un înalt demnitar al țării, ortodox, și ar ajunge în situația de a le întinde crucea să o sărute? Atunci încă ar striga că i-au spurcat ortodocșii crucea? Nu-și dă seamă cu mintea sa de șterț (opaiț) că cu atitudinea ce o are, de păgân — nu de preot creștin — insultă biserica și credința la care se închină însuși Regele și majoritatea cetățenilor României mari, din a căror contribuție își primește aproape jumătate din salariu! Părinte Ștețiu să ști că, cu purtări de acestea ai să-ți împrăștii și turma care ți-a mai rămas. Va fi deajuns să întărim puțin parohia și să dăm puțința românilor de acolo să vadă că unitismul vostru nu-i decât o ortodoxie pe care ați vrut să puneți albeața papistășismului, ca ocrotiți de statul unguresc să puteți mai bine exploata pe bieții credincioși, continuând această spoliere și sub regimul românesc, cu autorități județene unite. Ceașul eliberării de sub jugul iobăgiei unite din Maramureș a sunat de câțiva ani și izbânda nu-i departe!

A apărut:

Prețul 40 Lei.

Pr. Ion Goron „NOUA LEGE“
cuvântări despre fericirile evanghelice.

Pentru preoții din eparhie și pentru abonații „Renașterei“ 30 Lei.

Compozițiile lui G. Dima

cari au fost epuizate și multe din ele nici n'au fost date publicității

se găsesc tipărite în ediție nouă la Magazinul de note muzicale

Ioan KIRÁLY, Cluj (Deposit general).

La cerere se trimit listele bucăților apărute.

Tot aci se mai găsesc încă:

Drăgoi: Liturgia Sf. Ioan Gură de aur, pentru cor bărbătesc — à 100 Lei.

I. Vidu: Liturgia Sf. Ioan Chrisostomul, pentru cor mixt — à 380 Lei.

(42) 1-1